

ترویج و آموزش کشاورزی

تعریف ترویج در کشاورزی

• تعریف ترویج و آموزش کشاورزی

نوعی آموزش غیر رسمی (بدون اعطای مدرک تحصیلی) به روستائیان و علاقمندان به کشاورزی از طریق آشنایی و استفاده از فناوری‌های نو برای افزایش تولید و درآمد و ارتقای سطح زندگی آنان است. بنابراین ترویج نوعی مداخله گری ارتباطی حرفه‌ای است که توسط یک نهاد (به عنوان مثال توسط مرکز آموزش کشاورزی) و به منظور ایجاد تغییرات داوطلبانه رفتاری در کشاورزان انجام می‌شود.

تعاریف پایه در ترویج و آموزش کشاورزی

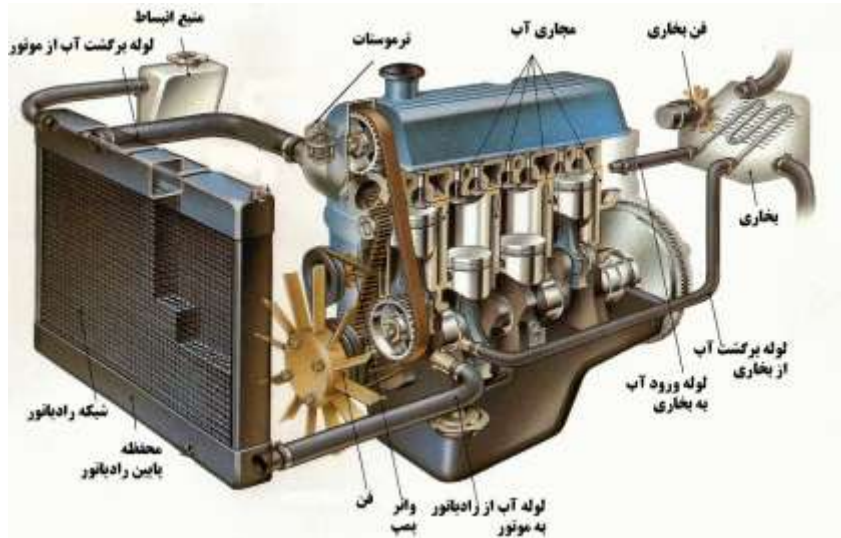
- کشاورزی چیست؟
- سیستم یا نظام چیست؟
- نظام کشاورزی شامل چه اجزا و عناصری است؟

کشاورزی چیست؟

- کشاورزی دانش و هنر پرورش و تولید گیاهان و دام است که در تاریخ تمدن بشری از طریق اهلی کردن گونه هایی از گیاهان و حیوانات منجر به تولید غذا برای جمعیت های انسانی و در نتیجه ایجاد روستاها و شهرها شد.

سیستم یا نظام چیست؟

در موتور خودرو هر یک از اجزاء وظیفه ای دارند و با یکدیگر دارای تعامل اند.

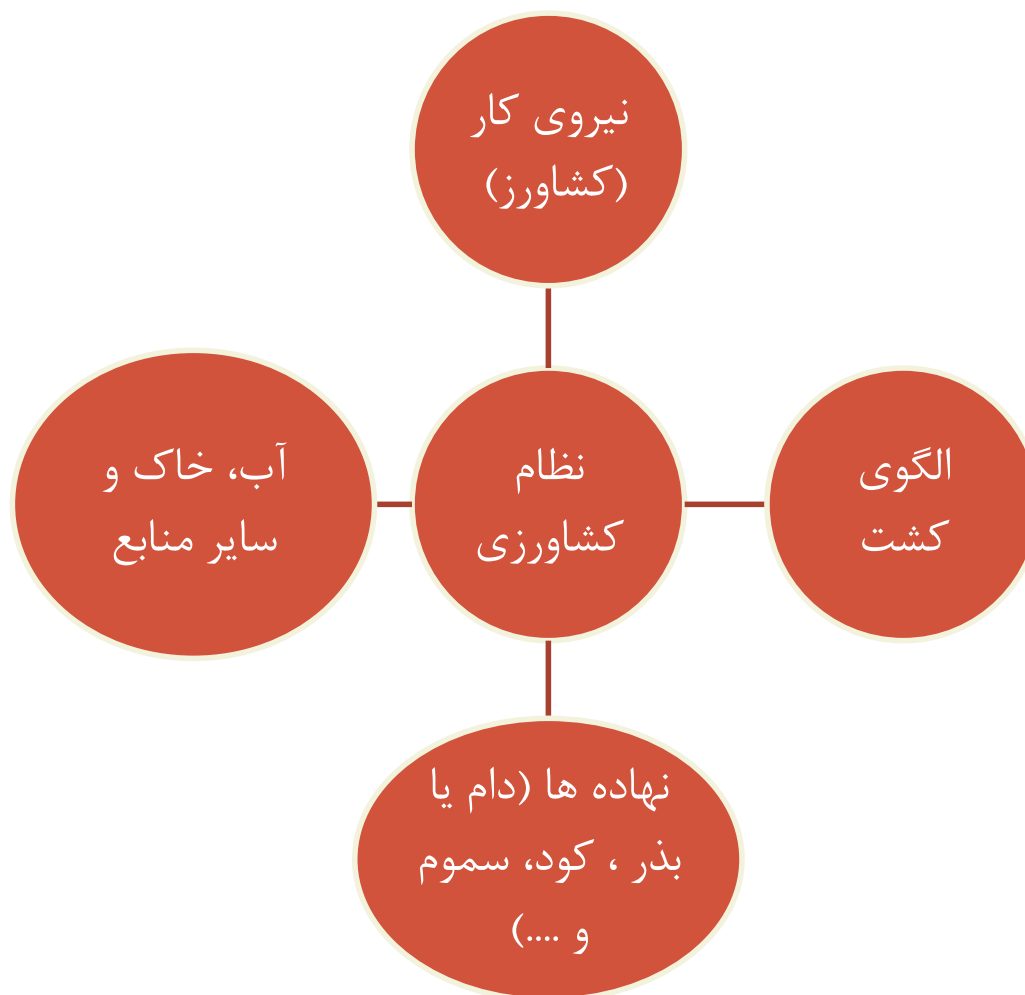
تعریف سیستم یا نظام

سیستم یا سامانه مجموعه ای از اجزا است که برای رسیدن به یک هدف مشترک با همدیگر تعامل دارند.

اگر کمی در این جمله تامل کنیم، متوجه می شویم که تقریباً هر چیزی در اطرافمان را می توانیم با تعریف سیستم مطابقت دهیم.

با این تعریف، انسان، سازمان ها، شهرها، جوامع روستایی، تمامی ساخته های دست بشر، سخت افزار و نرم افزار را می توان سیستم دانست.

نظام کشاورزی شامل چه اجزا و عناصری است؟

اهداف ترویج کشاورزی

کریس گارفورث (استاد دانشگاه): هر چند هدف ترویج به صورت سنتی افزایش تولید بوده ولی اخیراً زمینه هایی چون تأمین امنیت غذایی، بهبود تغذیه، برابری و ریشه کنی فقر جزو اهداف سازمان های ترویجی محسوب می شوند.

دانشکده
کشاورزی
دانشگاه ردینگ
انگلستان

اهداف ترویج کشاورزی از دید رولینگ (Rolling)

۱ ایجاد فرصت های کسب و افزایش درآمد برای توده کشاورزان خرده پا از طریق بهبود بهره وری منابع آن ها

۲ مشارکت در توزیع برابر درآمدهای کشاورزی از طریق بهبود توزیع منابع موجود در بین کشاورزان خرده پا

۳ سهیم شدن در برنامه های توسعه جامع روستایی و توسعه کشاورزی

اهداف ترویج کشاورزی

سازماندهی تشکل های مردمی

۴

آموزش کشاورزان

۵

کمک به کشاورزان در تصمیم گیری

۶

ایجاد انگیزه در کشاورزان برای اجرای تصمیم های خود

۷

اهداف ترویج کشاورزی

تغییر رفتار کشاورزان

۸

کمک به کشاورزان برای دستیابی به اهداف

۹

اصول آموزش‌های ترویجی

❑ اصل متخصصان آموزش دیده

❑ اصل رهبری

❑ اصل آموزش کل خانواده

❑ اصل رضامندی

❑ اصل ارزشیابی

❑ اصل علائق و نیازها

❑ اصل سازمان‌های محلی و مردمی

❑ اصل تفاوت‌های فرهنگی

❑ اصل تغییر فرهنگی

❑ اصل مشارکت

❑ اصل یادگیری از طریق عمل

❑ اصل سازگاری

اگر احتیاج مادر اختراع است، پس به نظر می‌رسد که محنت و
درد پدر یادگیری باشد.
برایان تریسی

فقط یک طریق یاد گرفتن وجود دارد و آن از طریق عمل است.
پائولو کوئیلو

عمل‌گرایی و میل به واکنش سریع در هنگامی که فرصت موجود
است، در واقع کلید رسیدن به موفقیت در هر حیظه‌ای است.
برایان تریسی

هدف‌های شما باید مانند چشمه‌ای زلال پیش روی شما بجوشند و شما دمی از آن‌ها چشم بردارید.
حکایت‌های بهره‌وری

کمک به کشاورزان در تصمیم‌گیری

ایجاد انگیزه در کشاورزان برای
اجرای تصمیم‌های خود

تغییر رفتار کشاورزان

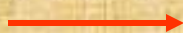
سازماندهی تشکلهای مردمی

آموزش کشاورزان

کمک به کشاورزان برای
دستیابی به اهداف

تغییر اجتماعی

نوآوری

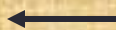
جوشانیدن آب در یکی از
روستاهای کشور پرو

دهکده ۲۰۰ خانواری
Los Molinos

مبارزه ۲ ساله
Nelida

مأمور تغییر:
Nelida خانم

این طرح با شکست مواجه شد. !!!

خانم الف: رسوم مدار

✓ ۴۰ ساله

✓ مبتلا به عفونت سینوس‌ها

✓ او را به عنوان بیمار می‌شناسند

✓ انگیزه وی برای جوشانیدن آب:

- تفاوت سردی و گرمی

- فقط بیماران آب داغ می‌نوشند

چرا طرح نلیدا شکست خورد؟

خانم ج: رد کننده

✓ معرف اکثریت خانواده‌ها

✓ نظریه میکروبی را نمی‌فهمد

✓ تبعیت از رسوم سنتی:

فقط بیماران باید آب جوشیده بنوشند

✓ چندین خانم خانه‌دار به‌ویژه آن‌ها که از

طبقات پایین هستند، جزوه گروه پذیرند.

چرا که حتی اگر به ارزش آن متقاعد شوند،

وسیله جوشاندن و نه وقت و هزینه آن را دارند

خانم ب: ترغیب شده

✓ ۱ نسل قبل آمده‌اند

✓ محل تولد: سلسله جبال آند

✓ نگران بیماری‌های مناطق پست

✓ بیگانه: نحوه آرایش مو و اسپانیایی

دست و پا شکسته صحبت می‌کند

✓ جامعه روستایی برای این خانم

مرجع مهمی نیست، بنابراین از

هنجارهای گروهی منحرف می‌شود

نلیدا عقاید رهبران روستایی را به فراموشی سپرده بود

گروه مرجع

اعتقادات فرهنگی روستاییان

نلیدا با گروه مناسبی از زنان کار نمی‌کرد و تلاش‌هایش را بر زنانی مثل خانم الف و ب متمرکز کرده بود

عامل مؤثر در آهنگ پذیرش هر نوآوری، سازگاری آن با باورهای فرهنگی نظام اجتماعی است

جهان‌شهری‌تر

بیمار

بیگانه اجتماعی

بیشتر خانواده‌های فقیر به این خارجی
که بیگانه‌اش می‌پنداشتند، اعتماد نمی‌کردند.

نلیدا بیشتر نوگرا-مدار بود تا ارباب‌رجوع-
مدار، لذا پیام‌ها تناسبی با نیازها نداشت.

نحوه بینش پذیرندگان مستعد از مأمور
تغییر در تمایل آن‌ها به پذیرش عقاید وی
مؤثر است.

می‌توانید نمونه‌هایی از نوآوری‌های
موفق و یا ناموفق را نام ببرید؟

نلیدا از سطحی که روستاییان قرار داشتند،
شروع نکرد و در عوض درباره نظریه میکروبی
صحبت می‌کرد.

• طبقه‌بندی تغییرات اجتماعی

۱- تغییر ذاتی

۲- تغییر اکتسابی: الف- انتخابی

ب- هدایت شده

راهبرد ترویج کشاورزی در
درازمدت چیست؟

پیامدها

نشر

ابداع

گروه‌بندی پذیرندگان نوآوری

نوآوری چه ویژگی‌هایی دارد؟

نوآوری چیست؟

۱- مزیت نسبی

۲- سازگاری

۳- پیچیدگی

۴- آزمون‌پذیری

۵- قابلیت رؤیت

آشنایی با روش‌های برقراری ارتباط با روستاییان

لبخند بزنید! به یاد داشته باشید هر کسی را که ملاقات می‌کنید، مشکلات خاص خود را دارد و حوصله دیدن چهره گرفته شما را ندارد. برایان تریسی

ارتباطات بی‌روح باعث شکاف بین انسان‌ها شده است

هر کسی، هر کاری که بکند، در روی زمین اصلی‌ترین نقش تاریخ جهان را ایفا می‌کند، و معمولاً خودش این را نمی‌داند. پائولو کوئیلو

- دو صد گفته چون نیم کردار نیست
- اعمال ما، طرز لباس پوشیدن ما، حالت‌های صورت ما، نحوه تلفظ و سرانجام احساسات ما سخن می‌گویند.

برخی موانع رایج ارتباطی

ناتوانی در گوش دادن به صحبت دیگران

پژوهشگران اظهار می‌کنند که گوش دادن مشکل‌تر است و بیشتر مردم در صحبت کردن ماهرتر از گوش دادن به صحبت دیگران هستند.

استفاده از اعتقادات یا افکار کلیشه‌ای

کشاورزان، محافظه‌کار، ناتوان از تفکر انتزاعی، معتقد به تقدیر و سرنوشت، فاقد جهان‌بینی و بدون امید و آرزو هستند و نمی‌توانند از خود محافظت کنند.

بد گمانی

ممکن است درک صحبت‌های یک تحصیل‌کرده دانشگاه برای یک نفر کم‌سواد مشکل باشد.

وانمود یا تظاهر کردن

فاصله‌های فرهنگی

انواع روش‌های برقرار ارتباط با روستاییان

روش‌های ارتباط جمعی	روش‌های آموزش گروهی	روش‌های آموزش انفرادی
<p>۱- رسانه‌های چاپی: الف- پوسترها ب- روزنامه دیواری ج- پوشه و برگه و جزوه د- خبرنامه ه- روزنامه ۲- نمایشگاه و نمایش‌ها ۳- رادیو و تلویزیون</p>	<p>۱- نمایش‌های عملی: الف- نمایش طریقه ب- نمایش نتیجه ۲- روز مزرعه ۳- گردش صحرائی ۴- برگزاری مسابقات ۵- ایراد سخنرانی ۶- روش پرسش و پاسخ ۷- طوفان اندیشه</p>	<p>۱- ملاقات در خانه و مزرعه ۲- دیدار ارباب رجوع از اداره ترویج ۳- تماس‌های غیررسمی ۴- استفاده از پرچم صحرائی ۵- کشاورز نمونه ۶- روش ارتباط تلفنی ۷- ارتباط از طریق نامه ۸- ارتباط از طریق پست الکترونیک</p>

راهبردهایی برای ارتباط با افراد

- از کلمات ساده و واضح استفاده کنید.
- **در روابط خود با دیگران صادق و صریح باشید.**
- به صحبت طرف مقابل گوش دهید.
- **از قضاوت عجولانه پرهیزید و سعی کنید خود را به جای دیگران قرار دهید (همدلی)**
- **به ارباب رجوع خود علاقه نشان داده و صمیمی باشید.**
- **به عقاید طرف مقابل احترام بگذارید. این بدان مفهوم نیست که با آن‌ها موافق و هم‌عقیده باشید.**
- **سعی نکنید خود را غیر از آنچه هستید، جلوه دهید. به یاد داشته باشید نقش بازی کردن چندان هم ساده نیست. وانمود کردن سبب ایجاد بدگمانی و از بین رفتن اعتبار می‌شود.**
- **با آن‌هایی که کار می‌کنید، رابطه برقرار کنید.**
- **خود را به دیگران تحمیل نکنید.**

نیاز به ارتباطات انسانی برای ترویج و توسعه روستایی

در صورت نبود حضور جدی مردم در کار توسعه، سرمایه گذاری و تدارک فن ها به تنهایی نخواهند توانست اصلاحات پایداری را به عنوان معیارهای معمول و رایج ایجاد کنند. بنابراین ارتباطات در کار توسعه، اهمیت محوری پیدا می کند.

از آنجا که هدف بنیادی توسعه نوآوری و ایجاد دگرگونی در مردم است، ارتباطات در آسان تر و سریع تر ساختن این دگرگونی ها نقش بنیادی دارند.

نیاز به ارتباطات انسانی برای ترویج و توسعه روستایی

امروزه مفهوم ارتباطات به درستی بیان ایده ها و جلب مشارکت مردم از روش برقراری ارتباط منطقی است که همانا خارج شدن از گستره ارتباط «یک سویه» و تبدیل آن به یک رویکرد متقابل «دو سویه» است.

اگر ارتباطات بتواند به برهم کنشی و یگانگی اندیشه ها و آرمان گروه های گوناگون کمک کند و زمینه همکاری را در جامعه پدید آورد، فرایندی را پدید خواهد آورد که می توان آن را «ارتباطات توسعه» نامید.

نیاز به ارتباطات انسانی برای ترویج و توسعه روستایی

توکر و ناپیر (Tucker & Napier) - ۱۹۹۴: پایه ایده های عملی تمامی فلسفه های توسعه اجتماعی معاصر، این است که مردم محلی را در همه فازها و تلاش های توسعه ای درگیر کرد. این کار از راه تعیین استراتژی و هدف های جمعی توسعه اجتماعی که بیشتر به وسیله الگوی برهم کنش اجتماعی انجام می شود، صورت می پذیرد.

اگر ارتباطات بتواند به برهم کنشی و یگانگی اندیشه ها و آرمان گروه های گوناگون کمک کند و زمینه همکاری را در جامعه پدید آورد، فرایندی را پدید خواهد آورد که می توان آن را «ارتباطات توسعه» نامید.

مهارت های ارتباطی

گفت و گو و مباحثه

مروج باید آمادگی لازم را برای تماس با طرف مقابل به دست آورد.
آمادگی نقطه صفر حرکت برای یک ارتباط موفق است.

مروج باید برای بحث پیرامون ایده ها یا روش های نوین، از کشاورزان کمک گرفته و یا گروه های نوینی را با علاقه های مشترک، تشکیل دهد.

مهارت های ارتباطی

گفت و گو و مباحثه

مروج به گونه ای آماده شود که کشاورز احساس نکند که او در نقش یک پزشک ظاهر شده و آنان را افرادی بیمار می داند، اگر چنین جوی بر گفت و گو حاکم شود، در بهترین حالت، تنها مروج می تواند نسخه ای موردی درباره دشواری صادر کند تا به گونه ای گذرا آن را حل کند.

مروج باید نقش یک مشاور را بازی کند که می کوشد به کشاورز کمک کند تا به گونه ای مستقل تصمیم گیری کند، نه این که خود به جای کشاورز این کار را انجام دهد.

اصول برقراری ارتباط کارآمد از راه گفت و گو و مباحثه

درک - محتوای گفت و گو به درستی درک شود. مثال:
مسئله چیست؟ تأمین علوفه زمستانی برای کشاورزان مشکل است.

چه کار باید کرد؟

یک نوآوری از سوی مروج ارائه می گردد (ایده ای نو): برنامه غنی سازی کاه به عنوان یک راه حل.

چگونه؟ با افزودن کود ازت به کاه در شرایط سیلو

درک: لازم است مروج اطمینان یابد که محتوای پیام او از سوی مخاطبان دریافت شده است. مثلاً مطمئن شود که مقدار وزن کود ازته مصرفی در محل مورد نظر همان مقداری است که او لازم می داند.

مهارت های ارتباطی

اصول برقراری ارتباط کارآمد از راه
گفت و گو و مباحثه

درک -

در فراگرد ارتباطی هر چه بر شمار مخاطبان افزوده می شود، امکان درک مخاطبان نیز دشوارتر می گردد.
بنابراین چه کار باید کرد؟

جواب: برای اینکه برداشت افراد از پیام، به سطح پذیرفتنی برسد، پیشنهاد می شود تا از بحث گروهی برای این منظور استفاده شود. هنگام بحث گروهی به اعضای گروه، آزادی کامل برای بیان دیدگاه های آنان داده شود و بتوانند درک خود را از مسئله، آزادانه بیان کنند.

مهارت های ارتباطی

اصول برقراری ارتباط کارآمد از راه گفت و گو و مباحثه

درک -

سخنور باید در راستای عینی کردن و کوتاه کردن مفهوم های مورد نظر خود تلاش چشمگیری کند و تا آنجا که می شود با جمله ها و عبارت های کمتر و کوتاه تر آن ها را بیان کند. مثلا استفاده از عامل های پشتیبانی کننده مانند تمثیل و تشبیه

نکته: عامل های پشتیبانی کننده باید با توجه به گروه مخاطبان و متناسب با شرایط و شأن آنها گزینش گردند تا کارآمد واقع شوند. مروج باید با درک فرهنگ و محیطی که در آن سخن می گوید و با استفاده از واژگان مرسوم در میان مخاطبان، تا آنجا که می شود از واژه های موجود در محل، برای تبیین منظور خود بهره جوید.

مهارت های ارتباطی

اصول برقراری ارتباط کارآمد از راه
گفت و گو و مباحثه

بسیار مشاهده می شود که مروجان به منظور رهنمون راه حل ها و حل دشواری ها بر واژگان دانشگاهی و مدرسه ای خود پا می فشارند.

بدانیم که برای برقراری یک ارتباط کارآمد از روش گفت و گو نیاز است تا جایگاه ارباب رجوع را در نظر گرفته و بر پایه آن سخن خود را بیان کنیم. شاید این همان چیزی است که در قرآن از آن «بلسان قومه» تعبیر شده است.

سوره مبارکه ابراهیم، آیه ۴: هیچ پیامبری را جز به زبان مردمش نفرستادیم، تا بتواند پیام خدا را برای شان بیان کند.

مسرت بخش بودن روابط -
سلام، حال شما چطور است؟
در هر منطقه جغرافیایی، هنجارها و خرده فرهنگ های بسیاری وجود
دارد، که مروج با شناخت آنها خواهد توانست فضای حاکم بر گفت و گو
و روابط خود را مسرت بخش کند.

گفتن واژه های خودمانی و محترمانه ای که ترس مخاطب را در برخورد با
کارشناس و یا محقق بیرونی بر طرف کند. حتی قبول دعوت برای نوشیدن
چای و یا آب - تبصره /

اصول برقراری ارتباط کارآمد از راه گفت و گو و مباحثه

تبصره- باید حدود ارتباطی را حفظ کرده و گمان نکنیم دیگران به واسطه نیاز ارتباطی شان به ما به عنوان یک مأمور دولتی و یا مروج، زبردست و ما ولی نعمت ایشان هستیم. یک مروج و یا یک کارگزار بیرونی نسبت به کاری که انجام می دهد متعهد بوده، وظیفه دارد و از سوی دولت حقوق دریافت می کند.

اگر قصد داریم تغییرات مطلوب دانشی، بینشی و مهارتی ایجاد کنیم، باید مراقب اعمال و رفتار خود به عنوان یک مأمور تغییر باشیم، باید نگاه های از بالا به پایین و تسلط گرا را کنار بگذاریم، نگاه مان باید معرفتی، انسان گرا و تدبیرمند باشد.

- اهل تحقیق اهل تحقیر نیستند و هرگز بی خبران را به ضرب تمسخر نمی رانند.
«علامه محمد صدرای شیرازی» - ملاصدرا

**- یادم باشد حرفی نزنم که به کسی بر بخورد
نگاهی نکنم که دل کسی بلرزد
راهی نروم که بیراه باشد
خطی ننویسم که آزار دهد کسی را
یادم باشد که روز و روزگار خوش است.
همه چیز رو به راه و بر وفق مراد است و خوب...**

مسرت بخش بودن روابط -

«چمبرز» به نقل از «بارکر» و همکارانش می گوید: تشخیص و ثبت اصلاحات محلی و پژوهش پیرامون پایه و اساس واژه ها و معنای آن ها نه تنها به بهبود ارتباطات کمک می کند، بلکه اصلاحات حیاتی بیشتری را برای درک شرایط محیطی فراهم می آورد.

محیط آرام-

محیط آرام، نمونه عامل هایی است که بر کارایی میزان کلام می افزاید. گاه موانعی در محیط به وجود می آیند که از کارایی سخنان مروج به میزان زیادی می کاهند، مانند: خستگی مفرط، خشم، سرآسیمگی و اغتشاش روانی در کشاورزان.

اصول برقراری ارتباط کارآمد از راه
گفت و گو و مباحثه

گوش دادن

پاول، بر این باور است که گوش سپردن در گفت و گوها بیشتر به
معنی فهمیدن است تا شنیدن صرف واژه ها.

بسیاری از برهه ها مروج به عنوان یک گوش دهنده، آنچه را که دیگران
می گویند درک نمی کند و ممکن است در رؤیاهای خود فرو رفته باشد.
شاید به چیزی که پیش از این بیان شده می اندیشد؛ یا ممکن است
گوینده به بیان درست منظور خود توانا نباشد.

چگونه می توان مطمئن شد که هنر
خوب گوش دادن را فرا گرفته ایم؟

اصول برقراری ارتباط کارآمد از راه
گفت و گو و مباحثه

دلیل اصلی اینکه در جامعه ما گوش دادن کم اثر شده، این است که بیشتر ما به گونه جدی از آغاز زندگی خویش، برای گوش ندادن تربیت شده ایم، فرانکلین ارنست که یک پزشک می باشد، می گوید:

امروزه توجه به توانایی گوش دادن در فرد، بیش از آموزش های بهداشتی، تغذیه و جنسی مورد توجه قرار گرفته است. وی می افزاید: کودکان در حساس ترین سال های زندگی خود با روش های گوش ندادن و توجه نکردن آشنا می شوند، زیرا پدران و مادران آن ها همواره چنین جمله هایی را به کار می برند:

مهارت های ارتباطی

اصول برقراری ارتباط کارآمد از راه
گفت و گو و مباحثه

به آنچه افراد فامیل می گویند گوش نده

به او اعتنا نکن

وانمود کن که برایت مهم نیست

این قدر سخت نگیر

او خودنمایی می کرد

نشان نده که از شنیدن آن ها خوشحالی، بلکه
نشان بده که آن مسئله تو را نگران کرده است

چنین پدران و مادرانی نه تنها مستقیم و غیر مستقیم فرزندان خود را به سوی «توجه نکردن» پیش می برند بلکه این وضعیت را در زندگی خویش در عمل بروز می دهند؛ به افرادی که با آن ها در حال گفت و گو هستند، بی توجه می باشند؛ گفت و گوی آن ها را قطع می کنند و با گونه ای پاسخ می دهند که به پایان یافتن گفت و گوها می انجامد. از آغاز کودکی، خود با گفتار و رفتار به ما یاد می دهند که نسبت به گوش دادن بی توجه بوده و از قوه شنیدن ضعیفی برخوردار باشیم.

جامعه به این نکته توجه ندارد که دانشجویان دست کم سه برابر زمانی را که صرف خواندن می کنند، باید در راه گوش دادن سپری کنند.

از سوی دیگر، نظام آموزش مدرسه ای ما نیز رشد دهنده مهارت های «گوش دادن» و «دقت کردن» نمی باشد. نزدیک به شش سال نخست دوره تحصیلی به تقریب تمامی مدرسه ها به خواند اختصاص داده می شود و فرصت های احتمالی دیگر صرف تندخوانی و تقویت آن می شود. دریغاً! در بسیاری از مدرسه ها، برنامه هیا کارآمدی برای توسعه مهارت های گوش دادن وجود ندارد.

مدرسه های ما روی هم رفته به جای آموزش مهارت گوش دادن به دانش آموزان، آنان را در راستای گوش ندادن آموزش می دهند. آموزگاران نیز، همچون پدر و مادر، بیشتر شنونده های خوبی نمی باشند. آن ها در طول یک روز مدرسه، با بی توجهی و قطع کردن پی در پی سخنان دیگران و نا تمام گذاردن گفت و گوها، این موضوع را به خوبی نشان داده اند.

خموشی حجت قاطع بود جویای گوهر را
که از غواص در دریا نفس بیرون نمی آید

تا مرد سخن نگفته باشد
عیب و هنرش نهفته باشد
هر بیشه گمان مبر که خالی است
شاید که پلنگ خفته باشد

چگونه می توان مطمئن شد که هنر خوب گوش دادن را فرا گرفته ایم؟

۱- نقل به معنا

هنگامی که یک کشاورز تردید دارد که امسال نیز گوجه فرنگی تولید کند یا خیر، ممکن است در این باره بگوید:

شک دارم که آیا در سال جاری گوجه فرنگی تولید کنم یا چغندر؟ راستش سال گذشته قیمت گوجه فرنگی خوب بود، شاید در سال جاری کشت زیادی صورت گیرد و قیمت ها شکسته شود، از سوی دیگر ممکن است چغندر به اندازه گوجه فرنگی سال گذشته درآمد نداشته باشد، ولی خرید آن تضمین شده است و امکاناتی هم کارخانه قند در دسترس می گذارد.

در این زمان مروج می گوید: درآمد خوبی دارد ولی با خطرپذیری همراه است

کشاورز می گوید: «بله» (با تکان سر جواب مثبت می دهد)

چگونه می توان مطمئن شد که هنر خوب گوش دادن را فرا گرفته ایم؟

۱- نقل به معنا

مروج مشکل اصلی در پیام کشاورز را با یک جمله کوتاه بازگو کرد. در اینجا پاسخ مروج به راستی یک نقل به معنا است. نقل به معنا، درک و فهم نادرست احتمالی را کاهش می دهد و بر درستی ارتباطات می افزاید.

بنابراین نقل به معنا، نوعی بازگویی کوتاه و موجز از واژه های گوینده است که به وسیله آن پایه محتوای گفتار او، با واژه های خود گوش دهنده به او بازگو می شود. نقل به معنا در برگیرنده موارد زیر است:

چگونه می توان مطمئن شد که هنر خوب گوش دادن را فرا گرفته ایم؟

۱- نقل به معنا

اول، کوتاه است.

دوم، بر محتوای پیام گوینده تمرکز دارد. نقل به معنا بازگو کردن محض گفتار گوینده نیست.

جوهر و اساس پیام گوینده را بازگو می کند.

چگونه می توان مطمئن شد که هنر خوب گوش دادن را فرا گرفته ایم؟

۲- بازگویی احساسات

در بسیاری از برهه ها برای آنکه مروج به درستی و محور اصلی پیام مخاطبان خود پی ببرد، تنها به واقعیت توجه می کند. در چنین حالتی ممکن است احساس های گوینده از نظر او دور بمانند.

در این حالت مخاطب ممکن است گمان کند که برای احساس ها و عاطفه های او که بخش شایانی از پیام او را تشکیل می دهند، اهمیتی قائل نیست.

چگونه می توان مطمئن شد که هنر خوب گوش دادن را فرا گرفته ایم؟

۲- بازگویی احساسات

به منظور فراگیری و چگونگی بازگویی درک و احساس های گوینده به خود او لازم است تا بر چهار نکته تأکید شود:

- ۱- بر واژه های احساسی گوینده اندیشه کرد.
- ۲- به محتوای عمومی پیام گوینده توجه داشت.
- ۳- ایما و اشاره های بدنی فرد گوینده را در نظر گرفت.
- ۴- از خود پرسید، اگر من چنین پیامی را بیان می کردم، احساسم چگونه بود.

چگونه می توان مطمئن شد که هنر خوب گوش دادن را فرا گرفته ایم؟

۳- جمع بندی

یک کشاورز را در نظر بگیرید که با وجود ترویج روش آبیاری بارانی در منطقه خویش، تا کنون آن را پذیرا نشده است. از یک سو غمگین و افسرده است و نسبت به سایر کشاورزان، احساس عقب ماندگی می کند و از سوی دیگر، شک و تردید بر وجود او چیره شده است. به مروج محل مراجعه می کند و اندیشه ها، احساس ها و واقعیت هایی را که با آن رو به روست برای او بازگو می کند. در میان سخنانش به مشکل گرانیف وجود دلال ها و کمبود وسیله ها اشاره می کند. او تلاش دارد برای تفهیم مشکل خود به مروج، بسیاری از چیزهای دیگر را نیز بازگو کند. در این میان مروج باید با یک جمع بندی بخردانه و بازگویی گفته های کشاورز به وی، او را یاری کند تا بهتر به سخن های خود ادامه دهد و تا آنچه که می شود از حاشیه روی پرهیز کند. برای نمونه در پاسخ این کشاورز، مروج می تواند بگوید:

چگونه می توان مطمئن شد که هنر خوب گوش دادن را فرا گرفته ایم؟

۳- جمع بندی

ضمن گوش دادن به سخنان شما متوجه نگرانی شما شدم، به نظر می آید که مسئله های حل نشده ای برای شما وجود دارد که نتوانسته اید با آن ها کنار بیایید.

گوش دادن چیزی بیش از شنیدن است

من بیشتر درباره ماهیت واقعی صمیمیت و بی ریا بودن افراد می اندیشم... این ها ویژگی های نادری هستند که به میزان زیادی به شخص گوش دهنده وابسته اند! اوست که موانع را از سر راه بر می دارد و راه را هموار می کند؛ برخی ویژگی های دیگر محدوده ها در می نوردند و به قلمرو ما، همانند مهاجمان حمله ور می شوند؛ ما را به گوشه گیری می کشانند و در ما کمبود ایجاد می کنند و به دور ما دژ می کشند. چنین ویژگی هایی ما را به بی راهه برده و به خودنمایی برانگیخته می کنند. آن ها باعث می شوند تا همیشه بیگانه بر جا بمانیم، و با زبان ریا سخن گوئیم، ولی به راستی هنگامی که نوبت به گوش دادن ما می رسد، کدام دسته از این ویژگی ها در وجودمان آشکار خواهند شد...؟

گوینده ی ناشناس

آشنایی با دانش بومی و نقش آن در توسعه پایدار

- از افراد با تجربه درس بگیرید چون عمر آن قدر طولانی نیست که بتوانید تمام موارد را خودتان تجربه کنید. برایان تریسی

**هر بنای کهنه کابادان کنند
نی که اول کهنه را ویران کنند**

دانش بومی کشاورزی، دانشی است که آن را کشاورزان به کمک تجربه خود آموخته و از نسلی به نسل دیگر منتقل می کنند.

↓
 (نگویم کشاورزی نمی داند، بلد نیست، اطلاعات و دانش ندارد،
 طبیعت به انسان دروغ نمی گوید.)

دانش بومی را در کجا باید جستجو کرد؟ در لابه‌لای کتاب‌ها، در آزمایشگاه‌ها، در سخنرانی‌ها؟

ایرانیان باستان برای جلوگیری از آلوده ساختن آب، آن را فرشته پاک و مقدّس و یا "آناهیتا" می‌نامیدند.

❖ خداوند انسان‌ها را از زمین و خاک روزی می‌دهد.
 □ خاک سجده‌گاه مسلمانان است.
 ➤ خاک پاک و مطهّر است.
 ✓ انسان از خاک آفریده شده است.

در کشور هندوستان، در زمان‌های عهد عتیق، دانش بومی کنترل آفات گیاهی از طریق آوازهای محلی، افسانه‌های قومی، ضرب‌المثل‌ها، چیستان‌ها، رقص‌های خیابانی، و... ترویج می‌شده است.

دانش بومی کشاورزی:

- ۱- نتایج آن دقیقاً با شرایط منطقه انطباق دارد
- ۲- انتقال آن بیشتر به صورت سینه به سینه و توسط خود کشاورزان انجام می‌گیرد.
- ۳- از یک منطقه به منطقه دیگر، متفاوت است.
- ۴- به حفظ تنوع زیستی کمک می‌کند.
- ۶- با ارزش‌ها و اعتقادات آمیخته و متأثر از آن‌ها است.
- ۷- دانش بومی مردمی است.
- ۸- دانش بومی شفاهی است. عمدتاً نزد کشاورزان است و عموماً در کتب، مجلات، فیلم، عکس و نوار ثبت نشده است. شفاهی بودن دانش بومی سبب می‌شود که با سرعت در معرض نابودی قرار گیرد..

بانک جهانی دانش بومی را عنصر کلیدی سرمایه اجتماعی فقرا می داند چرا که باعث می شود آنها در شرایط سخت به زندگی ادامه دهند و احتیاجات خویش را برآورده سازند.

لازم به ذکر است که تمام اشکال و صور **دانش بومی** برای توسعه پایدار یک جامعه مطلوب نبوده و نمی توانند راه حل های مناسبی را برای مسائل مختلف ارائه دهند؛ بلکه کارآمدی آنها تا حدی به میزان تلفیق هماهنگ و سازگار با نظام های اطلاعات، دانش و فناوری نوین وابسته است.

دانش بومی اصطلاحاً به دانشی اطلاق می شود که از حوزه جغرافیایی خاصی سرچشمه گرفته و به طور طبیعی تولید شده باشد. با این وجود، دانش محلی از سوی جریان های اطلاعات، دانش و فناوری بیرونی تحت تأثیر قرار دارد.

ویژگی های دانش بومی:

۱- دانش بومی کل نگر است: دانش بومی توسط حواس پنجگانه و نیروی الهام کسب می شود و به وحدت معلومات می انجامد، بر خلاف دانش رسمی که سمعی، بصری و جزئی نگر است.

۲- دانش بومی شفاهی است: نگارش و مستند سازی دانش بومی، اگر با فعالیت های کاربردی همراه نباشد، آن را از دسترس کسانی که می توانند به پالایش آن کمک نمایند، خارج می کند.

۳- دانش بومی توضیحی نیست: نمی توان از یک استاد فن انتظار داشت که دلیل کارایی روش خود را به زبانی که دیگران درک می کنند، توضیح دهد.

ویژگی های دانش بومی:

۴- دانش بومی محلی است:

دانش بومی در چارچوب محیطی و اقلیمی خاص خود پدید می آید و کارایی آن متأثر از مکان و زمان است. به عبارت دیگر، دانش بومی مؤثر در یک نقطه جغرافیایی و زیست بوم معین لزوماً در همه جا کارگر نیست.، این خصیصه مبین هم آمیزی دانش بومی با سایر مؤلفه های اجتماعات محلی است.

۵- دانش بومی مردمی است:

دانش بومی پذیرا، مشوق و نیازمند مشارکت هر چه بیشتر مردم در یادگیری، اشاعه و افزودن به آن است.

۶- دانش بومی سیر قهقرایی می پیماید:

با مرگ افراد پیر و سالخورده و اضمحلال نهادهای سنتی به عنوان پرورندگان و حافظان دانش بومی، گنجینه عظیمی از دانش بومی از بین می رود. در این راستا هر اقدامی برای گردآوری دانش بومی اضطراری است.